

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՇԱԲԱԹ ԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի : Տարեկան գինն է 1 1/2, վեց ամսուանը 3/4 մէծիտիյէ, կանխիկ, և հատը 30 փարա : Խմբագրութեան և բաժանորդագրութեան վերաբերեալ նամակներ ուղղուելու են առ Մր. Կրին, Կ. պոլիս, Ամերիկացի խան :

ՀԱՅՈՐ 35.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ. ՅՈՒՆԻՍԻՐ 17. 1882

Թիի 3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լորտ Պիգոնֆիլտի վկայութիւնը Գրիստոսի համար : — Յիսուս քննու համար մեղա : — Օգտակար հրաւեր : — Մարդ եղիր : — Ունեւոր : — Ծխախոտ գործածել : — Երկրի բնակչաց թիւը : — Սլեւալը : — Խոնարհութիւն անկանոն բայից : — Ծանուցում : — Ծանուցում : — Քրդաստանի համար նուէր : — Հանդէս կիրակնօրեայ դարձող ի Ռոտտոյ : — Ի՞նչու ընկերութիւնը չեն յառաջագործել ի Հայս : — Քաղաքական լուրեր : — Ստակի գիները :

ԼՈՐՏ ՊԻԳՈՆՖԻԼՏԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ

Անդրիոս հանգուցեալ առաջին պաշտօնեայն Լորտ Պիգոնֆիլտ իւր գրուածներէն միայն մէջ կ'ըսէ. «Մովսիսի ժողովուրդը թող խորհի. միթէ բոլոր թագաւորը Յուդայի ըրին յողովուրդէն չ'աչառէր քան որչափ ըրաւ Գողգոթայի վրայ խաչեալ թագաւորը : Եթէ Յիսուս խաչուած չ'ըլլար, Հրեայք պիտի ըլլային դրեթէ անծանօթ աշխարհի, կամ ճանչցուած պիտի ըլլային միայն իբրեւ հին արեւելեան ցեղ, արտաքսեալ իւր ընկի երկրէն : Ո՞չ ապաքէն Յիսուս է պատճառ որ Հրեայք պատմութիւնն հիմա աշխարհիս պատմութեանց նշանաւորագոյնն է : Ո՞չ ապաքէն առաւ Յիսուս Տիտոսի զհրեայս նուաճելուն վրէժը, և նուաճեց կայսրները : Ի՞նչ յաշուութիւն կը յուսային Հրեայք իրենց Մեսիայէն : Ինչ որ Յիսուս ըրաւ՝ աւելի է քան զոր երազատես բաբելոնի կը սպասէին Մեսիայէն : Յիսուս ո՞չ ապաքէն նուաճեց Եւրոպա և իւր անունը արուաւ Եւրոպական ազգաց : Այն երկիրներն որ կը մերժեն Գրիստոսի խաչը, իրենց զօրութիւնը կը կորսնցունեն, իսկ նոր աշխարհն (Ամերիկա) ընդունած է ամբողջովին փառաւոր հաւատաքը որ բուսած է այն հաւատքէն զոր ունէին Հրեայք :»

ՅԻՍՈՒՍ ԻՆՁՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵՌԱՒԱՒ

Այս հարցման պատասխան կը գրտնենք Սուրբ գրոյ սա համարին մէջ :

«Ինչ անչը մեզի համար պատահաւ, որ մեզ ամեն անօրէնութենէ ազադէ, որ ծաղիկ ինչն սեպհաւան թողլուք ընէ՝ Բաբելոնի քաղաքն աշխարհի յաւոր» (Տիմ. Բ. 14) :

Ապա ուրեմն Յիսուս մեղաւ զմարդիկ փրկելու համար մեղաց գերութիւնէն, քննադատար ազդեցութիւնէն և արժանաւոր պատուհասէն : Ըստ արդար օրինաց Աստուծոյ յանցաւորն պարտի կրել պատիժ, բայց Յիսուս կրեց այն պատիժը փոխանակ յանցաւորին : Ըստ արդար օրինաց Աստուծոյ անձը որ մեղանչեց՝ պիտի մեռնի, բայց Յիսուս կամաւ յանձն առաւ կրել նոյն իսկ մահ որպէսզի մեղաւորը փրկուէր : Յիսուս մատոյց զինք իբրեւ զո՞հ ի ըս-

պանուան փոխանակ ոճրագործաց : Յիսուսի զո՞հն ինքնին կատարեալ է, ուստի և կարօտ չէ մարդկային զո՞հերու որպէս զի կատարեալ ըլլայ : Յիսուս դեռ եկած չէր յաշխարհ, Աստուած պատուիրեց Իսրայելացոց մատուցանել տեսակ տեսակ զո՞հեր, բայց այս զո՞հերը գրուեցան Աստուծմէ ոչ թէ վասն զի ունէին ինքնին սրբարար կամ քաւիչ զօրութիւն, այլ միայն իբրեւ առաւ օրինակի այն մեծ զո՞հին որ պիտի մատուցուէր առ յապա : Սակայն երբ Գրիստոս եկաւ և մատոյց այն կատարեալ զո՞հն, ինչպէս կը սորվինք երաւեցեաց թողութեն, միւս զո՞հերն իբրեւ անպիտան դադրեցան : Այս, Յիսուսի արեւն այնպիսի պատուական զո՞հ է, որ հարկ չէ ուրիշ որեւիցէ զո՞հ կամ պատարագ յաւելուլ յայն, բայց միայն սուրբ վաճարուց կենդանի պատարագ : Այնպէս բաւական և շատ է Գրիստոսի նուիրելն իւր անձը, որ ուրիշ որեւիցէ նուէր ի փրկութիւն հոգւոյ՝ է բոլորովին աւելորդ : Ուրիշ պատարագ կամ նուէր մատուցանել ի փրկութիւն հոգւոյ ըսել է թէ Գրիստոսի պատարագն անբաւական էր, և պարտինք ընու անոր թերին : Ուրախ ըլլանք որ ուրիշ զո՞հ կամ պատարագ հարկաւոր չէ ի թողութիւն մեղաց բաց այն մեծ պատարագէն զոր Յիսուս մատոյց ի խաչին :

Մեծապէս կը սխալինք սակայն, եթէ կը կարծենք թէ Յիսուս եկաւ վերականգնել զմարդիկ Սատուծոյ բարկութենէն միայն, ուստի և մեզ ուրիշ բան չի մնար ընել բայց միայն հաւատալ առնոր : Յիսուս եկաւ ոչ միայն փրկել զմարդիկ անոնց մեղաց պատժէն, այլ և նոյն իսկ անոնց մեղքէն : Եկաւ փրկել զմարդիկ կրից գերութիւնէ և իրենց հաճոյից ծառայութիւնէ : Եկաւ ընդունել Աստուծմէ ոչ միայն ներել անոնց յանցանաց, այլ և մարքել առնոց սիրտերը : Յիսուս չի փրկել ըզմարդիկ ի պատժոյն որում արժանի են իրենց մեղաց համար եթէ մարդիկ կը մնան մեղաց մէջ և չեն ուղեր թողուլ մեղքը : Բոլորովին սխալ կը հասկնան Յիսուսի Աւետարանն անոնք որ կը կարծեն թէ մեղք կեանք վարունքն ուն ևս կայ թողութիւն : Սոսկալի մարդութեան մէջ են նաեւ անոնք որ կ'ըսեն թէ ապաւինած են Գրիստոսի շնորհաց, բայց չունին փոյթ կատարել Գրիստոսի պատուէրները :

Արդ, որովհետեւ Գրիստոս եկաւ աշխարհ ոչ միայն փրկել զմարդիկ ի

պատժոյ, այլ ի պղծութենէ մեղաց, կրնան իրաւաւր յուսալ անոր շնորհաց անոնք միայն որ միշտ կը ջանան թողուլ իրենց հպարտութիւնը, անձնասիրութիւնը և ուրիշ մոլութիւններն, և վարել սուրբ և բարեպաշտ վարք : Աստուածարեալն Պողոս կ'ըսէ թէ, եթէ մարդ մը չունի Գրիստոսի հոգին, անորը չէ (Հռոմ. Ը. 9) : Ո՞րք են ուրեմն որ ունին Գրիստոսի հոգին :

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀՐԱՒԷՐ ՄԸ

Ազգի մը կամ ժողովրդեան մը մտաւորական կեանքն ու բարգաւաճումը նորա ընթերցասիրութենէն կախեալ է արդար : Ուր կը պահուի մտաց այս տեսչը, անդ կը պատէ խաւար և կը տիրապետէ տգիտութիւն :

Ըստ իմ համոզման ընթերցասիրութիւնը լինելու է իւրաքանչիւր անհատի ամենասիրելի իղձը : Կարգաւ պարտի լինել հոգւոյն ամենահաճելի գրօսանքը, և այս գրօսանքով ոչ միայն հոգին պիտի հրճուի և զուարճանայ, այլ և անոր էութեան գերագոյն ձիւքերը պիտի անանին և զարգանան :

Արդ, մեծ կարեւորութիւն ընծայելու ենք այն ամէն միջոցներուն որ այս իղձը հոգւոյն մէջ կը զարթոյցանեն և կը մշակեն : Այս միջոցներուն հզօրագոյնն են լրագիրք, մանաւանդ տղայոց, պատանեաց և երիտասարդաց համար : Վստահ եմ որ բազումք արձագանք պիտի տան այս դիտողութեանց : Տղայոց Աւետարներին օգուտները մեր նոր սերունդին վրայ զնայլմամբ տեսած և ուրախացած եմ, և պարտ անձին կը համարիմ պատուարժան խմբագրին իմ շնորհակալութիւնս յայտնել հրապարակաւ և խնդրել որ բարեհաճի այդ ազգիս մի առաջին պէտքը լրացնող գործը շարունակել : Եւ զայս կ'ընեմ յանուն ժողովրդեան և յանուն սիրելի ազգիս, և կը հաւատամ թէ այսպէս ընելով անոնց զգացմանը հաւատարիմ թարգման կը հանդիսանամ :

Իմ մանաւոր նպատակս է ծնողաց մը տաղբութիւնը հրաւիրել այս կենսական կէտին թէ «ընթերցասիրութիւնը» մեր սիրուն զաւակաց արտին մէջ կանուխ ժամանակին իւր տեղը բռնելու է :

Ես շատ մեծ ցաւ գգացի, երբ խմբաց թէ այս ամենակարեւոր թերթին միայն 800 օրինակ Հայերէն լեզուաւ և 550 օրինակ Հայ-Տաճկերէն լեզուաւ կը սպասէր անցեալ տարի մինչդեռ նոյն թերթին Պուլկարերէնէն կը սպասէր իւր 4,000 օրինակ : Ինչ մեծ տարբերութիւն : Ուստի է այս մեծ տարբերութիւնը : Գնոյն կողմանէ չի կըրնար լինիլ, վասն զի ամենուն գինն է տարին մէկ քառորդ մէծիտիյէ, և այսպիսի գումար մը ամենէն աղքատ Հայրն անգամ կրնայ իւր զաւակին մտաւոր օգտին զոհել :

Քաղաքակրթեալ Գրիստոսեայ ազգերը, որոնք լուսաւորութեան մէջ կը վայրն, մեծ կարեւորութիւն տուած են ընթեր-

ցասիրութեան : Քաղաքակրթեալ ազգաց մէջ տղայոց համար հրատարակեալ այս տեսակ թերթեր թող որ բազմատեսակ են, այլ և կը լսեմ թէ անոնց չ'ընթերցասիրութիւնը չ'աւելանայ թերթերուն շատերէն շատ աւելի է :

Գրիստոսեայ ծնողք ամեն ճիշդ կը թափեն և ամեն զուգորդութիւն կ'ընեն որ այս տեսակ օգտակար թերթեր իրենց զաւակաց ձեռքը դնեն, որպէս զի կրթութեւնը ճշտակ ստանան բարոյական մաքուր իրաց վերայ և մշակուին անոնց մտաւոր կարողութիւնները : Սա եւս արժան կը համարիմ յաւելուլ թէ այս թերթին սրտը նպատակն է, ինչպէս որ անցեալ մի քանի տարուան փորձերով տեսանք, նոր սերունդին դեռաւիթ թէ մտացը յազուրդ տալ զանոնք զուարճանող և անոնց խմբակար կարողութիւնները զարգացնող նիւթերով : Արդարեւ կ'օրհնեմ ու աստուած պաշտօնութիւնը անոր սիւներէն զուրկ թողուած չ'են, կը խօսի հոգեւոր կենաց և մաքուր բարոյականութեան վերայ գեղեցիկ օրինակներով և գէպերով, սակայն վարդապետական խնդրոց հետ զործ չ'ունի :

Արդ, իմ որտիս եռանդուն փափաքն է ներկայիս հրաւեր կարգաւ բոլոր մեր ժողովրդեան և համայն ազգիս, մանաւանդ ընտանեաց զլուս եղող սիրելի ծնողաց, դատարարակաց և հոգեւոր պաշտօնէից այս տարի կալանդել իրենց զաւակներն և աշակերտները, առլով այս դիւրագին բայց յոյժ օգտակար թերթին մէկ մէկ օրինակ : Թող մեր ազգը ունենան իրենց ձեռքը ամբողջ տարուան մէջ ամէն ամիս նոր նոր և զուարճալի ու օգտակար նիւթերով բեղնաւորեալ ճիշդ իրենց ճաշակին և կարողութեանը յարմար թերթ : Յուսով եմ որ այս տողերն օրհնութեամբն Աստուծոյ միջոց կը լինին շատերուն միտքը այս կենսական խնդրոյն վերայ զարթոյցանելու :

Ազգապետ Բաղդասար Ժողովրդեան

ՅԱԿՈԲ ՄԱՏԹԵՍԵԱՆ

Կ. պոլիս, յունուար, 1882

ՄԱՐԴ ԵՂԻՐ

16.

Աշխատութեան և աշխատելու առիթներուն և եղանակին վրայ խօսելն ետքը, հարկ է խօսիլ նաեւ գործ կամ արուեստ ընտրելու վրայ : Մեր յօդուածները կարգացող, բայց իրենց համար դեռ գործ չ'ընտրող պատանեաց մէջ չկայ թերեւս պատանի մը որ շնորհակալութեամբ չ'ըսէ այս նիւթոյն վրայ օգտակար խորհուրդ, խորհուրդ՝ որ կրնայ զիւրացնել անոր ընտրել իրեն համար լուսագոյն և յարմարագոյն գործ : Գիտեմ քու միտքը, ով պատանի, դուն կը բաղձաս որ անվրէպ ցուցուի թէ քեզի համար յարմար և օգտակար գործ որն է առ որ կարող ըլլաս այժմէն պատրաստուիլ վստահութեամբ և հանգստութեամբ արտի : Գիտցիր սակայն, որ ոչ ոք կրնայ տալ քեզ այս անվրէպ խորհուրդ : Կրնա՞մ հատուկներ գրել այլեւայլ տեսակ

գործերու, անոնց օգտակարութեան եւ
փնտրողութեան վրայ, բայց դուռն այս
հաստիքները կարգաւորէն ետքը կրնան դարձ-
եալ մնալ երկարաւորութեան եւ վարանաց
մէջ :

Թերեւս ոմանք ըսեն թէ ամէն գործ կամ
արուեստ հաւասարապէս օգտակար է :
Յայտնի է թէ աշխարհք չի կրնար ըլլալ
առանց կառավարութեան պաշտօնեանե-
րու, ոստիկաններու եւ ուսուցիչներու .
նոյնպէս յայտնի է թէ աշխարհք չի կրնար
ըլլալ առանց փայտահարաց, դարբնաց
եւ փողոց աւելցներու : Բոլոր այս գոր-
ծոց համար մարդիկ հարկաւոր են, եւ
մարդիկ այն գործերն ընելով կրնան օգ-
տակար ըլլալ : Ուրեմն կրնանք ըսել թէ
մարդ մը այն գործերէն որն ալ ընտրէ
տարբերութիւն չընեն : Ոչ ոք կրնայ ը-
սել զայս, եւ ըսել արդարեւ անմաս-
թիւն է : Ուստի թէպէտ ամէն արուեստ
կամ գործ կրնայ օգտակար համարուիլ,
կարեւոր խնդիր այն է, թէ իւրաքան-
չիւր ոք ինչ կամ որ գործ ընտրելու է իրեն
իրեւեւ արուեստ : Միթէ թէքեւ խնդիր
էր Լորիս Մելիքովի համար, մնալ ցիւանս
կարուակ կամ մտնել ի ծառայութիւն
կայսեր : Ազիւս, քար, փայտ, կաւ, բե-
ւեռ, ապակի, նոյնչափ հարկաւոր են ի
շինուած տան, բայց միթէ կը հետեւի
աստի թէ միեւնոյն բան է տան հիմը
քարի կամ աղււտի վրայ դնել : Յայտ-
նի է թէ ապակին պատուհաններու հա-
մար է եւ ոչ պատերու : Ինչպէս նիւթք,
նոյնպէս մարդիկ կը յարմարին իւրաքան-
չիւր այս ինչ եւ ոչ այն ինչ գործոյ . ա-
պա կարեւոր է իւրաքանչիւրին գտնել ի-
րեն սեպակական եւ յարմար : Գեղեցիկ
կ'ըսէ բանաստեղծը թէ

Իւրաքանչիւր տուր զիւր պաշտօն յարմարաբար,
Ըզկարեւորն առ այն տաղանդ գտցէ իսկոյն :

Թէպէտ ոչ բոլորովին ճշմարիտ, փոր-
ձիւ ցուցուած է սակայն յաճախ, թէ
որեւիցէ գործի համար կարեւոր պայման
է սէր առ այն գործ, եւ ով որ ունի այս
սէրը, կրնայ իրեն յարմար ընել այն
գործը :

Գործ ընտրել քեզի համար, ով պա-
տանի, մեծապէս կարեւոր է, բայց եւ
այնպէս, ինչպէս արդէն ըսի, ոչ ոք կըր-
նայ որոշել թէ քեզի յարմար գործ որն
է : Ինչո՞ւ համար ուրեմն կը խօսիմ ասոր
վրայ . ինչ լոյս կրնայ ծագել այնպէս
խօսելէ : Մեծ լոյս, որպէս կարծեմ :
Մտիկ ըրէ : Արդարեւ մարդ չի
կրնար որոշ ըսել քեզ թէ այս ինչ
գործն ընտրելու եւ, բայց եւ այնպէս
կայ, կարծեմ, անսխալ առաջնորդ. այ-
սինքն կայ բան մը որ շատ կարեւոր է
արուեստի կամ գործոյ եւ ուրիշ տեղիցէ
բանի մէջ անվերջ ընտրութիւն ընելու :
Աշխարհի Հաստիչը, քու Արարիչը,
տուած է քեզ կարողութիւններ եւ ձիրք,
որոշած եւ սահմանած է ամէն պարա-
գայ, զիտէ քով քու յարմարութիւններդ,
գիտէ ապագան եւ անցեալը, եւ ունի
զքեզ ուղղելու եւ վարելու խնամութիւն
եթէ կը հաւատաս Յիսուսի խօսքին թէ՛
Ձեր գլխուն մազն անգամ համրուած է,
ապա պարտիս հաւատալ աներկբայ թէ
այն ամենխնամ Ստուած կարող է
նաեւ առաջնորդել քեզ : Ուստի կ'ըսեմ
համարձակ, թէ սեռն եւ սերտ հաւատք
բաւական է տալ քեզ լոյսը որուն կարօտ
ես : Ինչո՞ւ չես բռներ ուրեմն, ով պա-
տանի, այս ճշմարտութիւնն իրեւեւ ամուր
եւ ապահով խաբիս : Իմ փափաքս է
դնել քու ձեռքդ գանձ մը որ քան զոսկի
պատուական է . առ զայն եւ եղբւր ա-
պահով, հարուստ ես :

Հարկաւոր է քեզ ուրեմն հնազանդ եւ
վատահ ոգի : Այս ոգին ունէր մանաւանդ
Քրիստոս, մեր օրինակը, որոյ արտին
իղձն էր. « Եկայ քու կամքդ ընել, ով
Ստուած » : Ստացիր այս ոգին, եւ

կ'ունենաս այն լոյսը : Ապրէ Ստուծոյ
համար, եւ Ստուած կը ցուցնէ քեզ թէ
ինչպէս ապրելու ես, թող այս լոյսը քու
կանոնդ : Նուիրէ կարողութիւններդ Ս-
տուծոյ, եւ Ստուած կը ցուցնէ քեզ այն
կարողութիւնները գործածելու. լաւագոյն
կերպը, եւ լաւագոյն գործը որով կրնաս
ծառայել անոր : Միամտութեամբ խնդրէ
ցուցնել քեզ թէ ինչպէս այս կարճ կենաց
մէջ կրնաս աւելի փառաւորել զնա, ա-
ւելի օգտակար ըլլալ մարդոց այս ինչ
կամ այն ինչ ճամբով : Ստուած ստու-
գիւ կ'ուզէ քեզ, բայց թէ ինչպէս,
չեմ կրնար ըսել : Թերեւս բարեկամի բեր-
նով, կամ նախատուր պարագաներով եւ
կամ ներքին թելադրութեամբ . բայց ինչ
որ ըլլայ Ստուծոյ առաջնորդելուն
կերպը, քեզ կը պահանջուի վստահ եւ
հնազանդ ոգի : Կը խօսիմ այսպէս հա-
մարձակ, վստահ ունիմ Հոգւոյն սրբոյ
պատգամը, թէ Ստուած « իր ճամբան
հեղեղուն պիտի սորվեցնէ » եւ թէ՛ « Բո-
լոր սրտովդ Տէրոջ ապաւինէ եւ քու ի-
մաստութեանդ մի վստահիր : Քու ամէն
ճամբաներուդ մէջ զանկա ճանցիր, ու
անկա քու շաղկերիդ պիտի ուղղէ » :
Ինչ պատուական ճամբորդութիւն : Երա-
նի՛ թէ կարող ըլլայի ցուցնել քեզ այս
ճամբորդութիւնն այնպէս ինչպէս ես ինքն
կը գտնեմ : Ուստի դարձեալ կ'ըսեմ, Ապ-
րէ Ստուծոյ համար, ապաւինէ անոր,
անշուշտ կը գտնես լաւագոյն ճամբան :
Այս է իմ գլխաւոր խրատս . ոմանք թե-
րեւս չթուի հաճոյ, բայց է ճշմարիտ եւ
հաստատուն :

ՈՒԿԱՆՏԱ

Մեր ընթերցողք արդէն գիտեն թէ
կեդրոնական Ալիքիկէ, Վիքթորիա Նի-
անգա անուն ծովակին հիւսիսային եզեր-
քը, կոյ Ուկանտա կոչուած երկիր մը,
որոյ թագաւորը կը կոչուի Ըմիթոս : Ա-
մերիկացի ճանապարհորդը Մր. Սթանլի
այցելութիւն ըրաւ այս թագաւորին քա-
նի մը տարի յառաջ, մնաց ժամանակ մը
անոր քով, թարգմանեց Ղուկասու Աւե-
տարանէն մաս մը այն ժողովրդեան լեզ-
ուն, եւ Ալիքիկէ մեկնելէն ետքը յոր-
դոր կարգաց Անգլիոյ Քրիստոսեցի մի-
սիոնար զրկել այն երկիրը : Լոնտոնի
« Եկեղեցւոյ առաքելութիւն » կոչուած
ընկերութիւնն Մր. Սթանլիի յորդորանաց
լեւով՝ զրկեց հոն ոչ սակաւ միսիոնարներ
Իբր երկու տարի առաջ այս միսիոնար-
ներէն երկուք դարձան Անգլիոյ, իրենց
հետ բերելով Ըմիթոսի Ալիքիկէի պաշ-
տօնեաներէն երկու հոգի : Այս վայրենի
Ալիքիկէիցը պատուով ընդունուեցան
Անգլիոյ, տեսան թագուհին, եւ Ըմիթ-
ոսի համար պատուական ընծաներով
ճամբայ ելան քանի մը ամիս առաջ դառ-
նալ իրենց երկիրն, ընկերութեամբ եր-
կու միսիոնարաց, եւ հասան Ուկանտա
1881, մարտի 18 ին : Ըմիթոս ուրախու-
թեամբ առաւ ընծաները, բայց երբ մի-
սիոնարք խնդրեցին ազատութիւն բնիկ-
ներուն Քրիստոսեցութիւն քարոզելու, թա-
գաւորը պատասխանեց թէ այս ազատու-
թիւնը կու տոր սա պայմանով, որ մի-
սիոնարք Անգլիոյ երթալով բերէին թա-
գուհւոյն աղջիկներէն մին կնութեան հա-
մար, նաեւ կը խոստանար իւր միւս կիները
թողուլ, եթէ՛ այս խնդիրը կատարուէր :

Քանի մը տարուանէ ի վեր Ըմիթ-
ոս ցուցուցած է թէ շատ չար մարդ է :
Ստեպ կը կուրի դրացի ցեղերու հետ՝
գերի ընելու համար անոնց կիները եւ
տղայքը : Թեթեւ յանցանաց համար մա-
հու պատիժ կու տայ իւր կանանց, կամ
կարել կու տայ անոնց ականջները եւ քի-
թը, երբեմն նաեւ շրթանքը : Քրիստոսի
վրայ բաւական տեղեկութիւն առած է,
բայց կը սիրէ իւր վայրենի սովորութիւն-
ները . ուստի եւ ընդունայն եղաւ յոյսը

զոր ի սկզբան աւելին միսիոնարք կրթել ա-
նոր ժողովրդը : Անգամ մը երբ ծանր հի-
ւանդ էր Ըմիթոս, բանտարկեց իւր ինը
որդերը սպանուելու համար, բայց ի միոյն
որ պիտի ընտրուէր թագաւոր հօրը մահուա-
նէն ետքը : Ասկէ կը տեսնուի թէ քանի՛
դժուարին է բերել յաղագրութիւն Ալիքիկէի
վայրենիները : Քրիստոսեցաց սրտովն ա-
ղօթել սակայն միսիոնարաց համար որ
հիմա կ'աշխատին այս նպատակաւ այն ըն-
դարձակ երկիրն, Ալիքիկէի, զրեթէ բո-
լոր մասերուն մէջ :

ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

Նիւ Եորքի առաջին բժիշկներէն մին,
Տոգ. Համմինտ, ծխելու սովորութեան
վրայ մօտեցաւ խօսեցաւ զայս օրինակ .

« Ծխախոտ գործածող պատանիք, մարմ-
նոյն կատարեալ աճում աւելնէն առաջ՝
կ'եղծանեն իրենց ջղային կազմութիւնը,
ուստի եւ կ'ընեն զիրենք նշաւակ ջղացաւի
եւ ուղեղի ալիււայէ հիւանդութեանց
յորոց կրնայ ստուգուի յառաջ գալ մօտաց
խանդարումն : Կան ապացոյցք թէ ծխա-
խոտ գործածելու սովորութիւնն ի պա-
տանիս կրնայ փնտել նաեւ անոնց մարմ-
նոյն զարգացման, այսինքն՝ կարճել եւ
խախտել մարմնոյն բնական աճման ըն-
թացքը . իսկ մարտադրութեան ստուգիւ կը
փնտէ այն սովորութիւնը, քանզի ծխա-
խոտ գործածող պատանիք ստիպուել են
յաճախ թքնել : Արդ, մարմնէն դուրս
ձգուած թուքն կամ լրծիւն՝ մարուեցու-
ցիւ հիւթոց կարեւորներէն մին է, եւ կե-
րակոյն հալումն ստանալուց մէջ կը դժ-
ուարանայ, եթէ բերանը չկայ բաւական
թուք որով խառնուի կերակուրն : Ծխա-
խոտ գործածելու սովորութիւնը կը փնտէ
նաեւ լուղւթեան եւ տեսողութեան, կը
ճանչնամ ոչ սակաւ պատանիներ որոց
աչքը ծխախոտոյ գործածութենէ, եթէ ոչ
առանց դարմանի, գոնէ շատ ծանր,
փնտաւած էր : Բայց ծխախոտոյ անշափ
գործածութիւնը փնտաւար է ոչ միայն
պատանեաց՝ այլ եւ չափաւորաց, ոչ միայն
կանանց՝ այլ եւ արանց առհասարակ :
Հիւանդներուս վրայ գիտեմ փորձիւ, թէ
ինչպէս ծխախոտոյ գործածութիւնն յա-
ռաւ կը բերէ երեսի ջղացաւ, քնատու-
թիւն, անմարսութիւն, եւ մօտք աշ-
խատելու տկարութիւն : Ի պատանիս
այս ամենայն փնտաւար արդիւնք կ'ը-
լան աւելի ստուրկ եւ ծանր, ուստի եւ
ծխախոտոյ աղքեցութիւնն անոնց վրայ
աւելի փնտաւար է քան չափաւորաց
վրայ : Գաղիոյ բազմաթուփեանեան դպրո-
ցին աշակերտներէն ծխողներուն եւ չծ-
խողներուն մէջ տարբերութիւնն, անոնց
դասերէն, այնպէս յայտնի տեսնուեցաւ
որ կառավարութիւնն արդեւեց խաղաւ
ծխախոտոյ գործածութիւնը տէրութեան
բոլոր դպրոցներուն մէջ » :

Նաեւ ուրիշ բժիշկ մը, Տոգ. Սէյր
կ'ըսէ . « Ծխել պատանեաց համար փն-
տաւար է : Ծխախոտին այն հիւթը որ նի-
գաղին կը կոչուի՝ թոքերուն մէջ երթալով
չարաչար կ'աղբէ ջղային դրութեան, եւ
եթէ մեծ չափով երթայ ներս, կրնայ
տկարացունել սրտին գործողութիւնը,
ուստի եւ նուազեցունել արեան շրջանին
զօրութիւնը : Եւ այս հարկաւ փնտ կու-
տայ մարմնոյն եւ ուղեղին անդեան,
թողունք նիգաղինին թուեաւոր աղքե-
ցութիւնը բուն իսկ ուղեղին եւ ջղաց
վրայ : Ծխախոտոյ գործածութիւնը կը
չորցունէ նաեւ կոկորդին եւ խաչափողոյն
տամուկ մաշկը : Ծխախոտ գործածող
պատանիք ընդհանրապէս ծուխն իրենց
աւելցներէն հանելով կը ցամբեցունեն
նաեւ քթին ներքին տամուկ մաշկը : Ծ-
խախոտ գործածող պատանեաց քթէն,
իրեւե ծխախոտէն, չոր եւ տաք օդ դուրս
կ'ելլէ, եւ այս օդը յառաջ կը բերէ նաեւ
կորուստ ճային քաղցրութեան եւ կակ-
ղութեան : Ապա, պատանիք որ կ'ուզեն
ըլլալ փափկաձայն առնաբան՝ ծխելու

չեն երբէք : Ծխելու սովորութիւնը մա-
սամբ մը կորսնցունել կու տայ նոյնպէս
տնորթակը : Եթէ պատանիք ծխեն զի-
շերը, առաւօտուն ճաշելու տնորթակ
չեն ունենար, եւ պատանի մը որ դեռ
յաճման է, եթէ չուտին կերակուր ա-
խորժելով, չի կրնար աճիլ եւ մեծնալ :
Ծխելէն յառաջ կու գայ նաեւ դողդոջումն
ձեռաց, իսկ անշափ ծխելէն յառաջ կու
գայ նաեւ յիշողութեան տկարութիւն : »

ԵՐԿՐԻՄ ԲՆԱԿԱՅՈՒՅԹԻԻԸ

Գերմանացի աշխարհագիր մը այլեւայլ
երկրներու աշխարհագրութիւն խնամով
քննելով գտած է որ երկրիս բնակչաց
թիւն է հիմա 1,445,925,000 կամ 16,778,
000 աւելի քան զոր էր իբր քառորդ դար
առաջ : Վերայիշեալ թիւն է 854,707,000
կ'ընծայէ Ասիոյ, 515,929,000՝ Եւրոպայի,
205,679,000՝ Ամերիկէի, 95,105,000՝ Ա-
մերիկայի, 4,121,000՝ Աստրալիոյ եւ Բո-
լիւնգիոյ, եւ 82,000 բեւեռային երկրնե-
րու : Գերմանիա ունի 1877 ին 45,945,000
բնակիչ, Աւստրո-Հունգարիա 1870 ին՝
58,000,000, Գաղիա 1876 ին՝ 56,900,000,
եւ Եւրոպայիս Բուսիոն՝ 87,900,000 :
Ասիոյ մէջ Չինոս մակերեսային է 7,585,
750 քառակուսի մղոն, եւ բնակչաց թիւն
է 454,600,000 . Ժափոն ունի 54,500,000
բնակիչ, եւ Բրիտանական Հնդկաստան
240,200,000 : Ամերիկէի բոլոր տարածու-
թիւնը կը հաշուուի իբր 18,564,575 քառա-
կուսի մղոն, որոյ աւելի քան երկր մասն
է անապատ, եւ հինգերորդ մասը միայն՝
մշակելի . մինչ բեւեռային երկրներէն,
որոց տարածութիւնը կը կարծուի 2,411,
875 քառակուսի մղոն, իսկանոս ունի
72,000, եւ Կրիկանոս՝ 10,000 բնակիչ
միայն :

ԱՅԼԵԻ ԱՅԼԻ

Կիպրոսի բնակիչք Անգլիական կառա-
վարչին առաջարկութիւն ըրած են կող-
մել տեղացիներէ բազկացեալ օրէնսդիր
ժողով մը, եւ կառավարչին այս առա-
ջարկութեան հաւանութիւն տուած է սա
պայմանաւ որ Անգլիական կառավարու-
թիւնը հաստատէ զայն : Այս օրէնսդիր
ժողով պիտի ունենայ 18 անդամ, որ
պիտի ըլլան Կիպրոսի Մահմետական եւ
Քրիստոնեայ բնակիչներէն ըստ թուոյ
իւրաքանչիւր ժողովրդեան : Նաեւ ըն-
դունուած է որ թէ Յունարէն եւ թէ
Թուրքերէն լեզուները գործածուին դա-
տարանաց առջեւ, եւ բոլորոյ տեսանք
բազկանայ երկու Քրիստոնեայ եւ մէկ
Մահմետական անգամէ ընդ նախագա-
հութեամբ Անգլիացոյ մը :

Եգիպտոսի կառավարութիւնը Գահի-
րէի հիւսիսային կողմն ընդարձակ գե-
տին մը տուած է Գերմանացի սարկաւա-
գուհիներու հիւանդանոց մը կառուցանե-
լու : Հաշիւ կ'ըլլայ թէ հիւանդանոցի շի-
նութեան ծախք պիտի ըլլայ 6,000 լիրա,
եւ կահուց եւ կազմածոց համար 2,000 լիրա :
Գահիրէի բնակող Գերմանացիք, Չուիցե-
րացիք, Ամերիկացիք եւ Գաղիացիք իօգ-
նեն այս ձեռնարկութեան, եւ արդէն
հանգանակած են 2,500 լիրա : Պատ.
Լանսինկ է նախագահ հիւանդանոցի համար
ստակ հաւաքող յանձնաժողովոյ :

ԽՈՆԱՐՉՈՒՄԸ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ

ՅԲԱՆՍԵՐԷՆ ԱԵՁՈՒԻ
ԱՌԱՆԳԵԱԼ ԳՈՐԾԵԱԿԱՆԱԳԻՍ
ՅԱՆԵԱԼ Ի ՆՈՅՑ
ՈՃՔ ԵՒ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՐԱՍԽԵԱՅ
ՅԱԿՈՐ Գ. ԲՏԻՆԱՆ
Վ. Երեւանի Կրթութեան Տեղաբեւ

Սոյն դատադիրքն կը պարտենակէ Գա-
ղիերէն անկանոն լայն խոնորհումն հան-
դերձ հրահանգօք եւ զիտողութեամբ,
եւ ընտիր առաձներով :
Կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունն,
եւ գինն է 8 դահեկան :

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Կարոնն մեզ նամակ մը զրկուած է տա-
լու համար թէքիրտապցի Տէր Երամեան
Հաճի Երամ անուն անձի մը, որ ժամա-
նակաւ Պէպլէքի դպրոցն սովորողութիւն
ըրած է, եւ որուն ուր ըլլաւ հիմա
չգիտցուիր :
Յիշեալ անձը կրնայ լրագրոյս խմբագ-
րին գլխել իւր նամակն առնելու համար :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Յառաջիկայ կիրակի օրը, յունվ. 10/22-ին, ժամը 8ին ըստ Թուրքաց, Տէրուհական ընթերցման պատիւ կատարուի Լանկայի Աւետարանական եկեղեցւոյ ժողովարանին մէջ :

Սիրով կը հրաւիրուին Աւետարանական եղբարք եւ քորք ներկայ գտնուիլ նոյն օրուան սրբազան պաշտաման :

Հովհ. Լանկայի Աւետ. եկեղեցւոյ
ԱՒԵՏԱՐԵՐ Կ. ԱՍՏԱՆՈՒՐԵՍՆ

ՔՐԴԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՆՈՒՆԵՐ

Յուշակ նուիրաց, հաւաքեալ ձեռամբ Օթանդակ ժողովոյ Բիւթանական Միութեան, ի նպատակ Աւետարանական գործոյն ի Բրդաշայ :

1881	դաճ. վր.
Սեպ. 15, Խաղաղութիւն	83 . 20
» 19, Առաքելութիւն	216
» 26, Մարտիրոսներ	60
» 29, Մէտէքէն	65
» 30, Գաւազէններ	64 . 20
Հոկ. 6, Լանկայէն	540
» 20, Ռոտտուրայէն	50 . 20
» 26, Պրոնայէն	108
Նոյ. 17, Պանդուրայէն	228
» 25, Կէօտապէն	108
Դեկ. 31, Բերայէն	17 . 20
» » Իւսկիւտարէն	165
» » Պէտէքի Անգլիկոսացոյ	
Կիրակնօրեայ դպրոցէն	629 . 20
Գումար	2,157 . 20
Հոկ. 28, Պատ. Թովմաս Պոյաձեանի ձեռամբ զրկուած	989 . 20
Կը մնայ դեռ յանձնելի	1,148
Ի դիմաց Օթանդակ ժողովոյ Գանձարան	
ՅՕՀԱՆՆԵՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ	
Կ. պոլիս, յունվ. 5, 1882	

ՅԱՍԱԼԻ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԻ

Մինչդեռ ազգիս բաժանեալ մասերը փոխադարձ զիջումներով միմեանց մօտենալու եւ միութեան կապը ամրապնդելու կը փափաքին, մինչդեռ Հայք, տեսնելով անմիաբանութենէ եւ անհամաձայնութենէ ծագած բազում վնասները, դուն կը գործեն միմեանք եւ միութեամբ բուժել իրենց հին վէրքերը, ցաւ է ըսել թէ կը գտնուին դեռ այնպիսի անձինք որք միջին դարուց աւերիչ գաղափարներով տոգորուած են, եւ քաղաքակրթութեան եւ ազատութեան ունեւոր համարուած այս ժ.ժ. դարուս մէջ իւրեանց եպերելի ընթացիւք նողկանք կ'ազդեն հանուր մարդկութեան :

Արժանահաւատ անձերէ կը լսենք թէ քաղաքիս Լուսաւորչականաց Ս. Յովհաննէան վարժարանի Տրոնէն իւր աշակերտներէն միոյն քով Պոյաձեան տղարանը տըպուած եւ Ամերիկայի միսիոնարաց կողմանէ ի լոյս ընծայուած հարցմամբ պատասխանելով Հայերէն աշխարհագրութիւն մի տեսնելով կրակ կը կարի, եւ կը սկսի այլեւայլ նախատարիք խօսքերով պնդել, «Այս Բողոքականի գիրք է, մենք հոս Բողոքականութիւն դաս պիտի չտանք :» Դատարանն այն խօսքերն ըսելէ ետքը գիրքը դէպ ի ձեռնունը կը նետէ, եւ ասով ալ չի կրնալով իւր դայրոյթը յապտել, կ'առնէ գիրքը եւ մօտը գտնուած ջերմոցին մէջ կը նետէ : Բարեբախտաբար ջերմոցին մէջ կրակ չգտնուիր, եւ մի այլ դատարան գիրքը ջերմոցին մէջէն առնելով աշակերտին կը յանձնէ :

Ինքզինքն ազգասէր համարող յիշեալ Տնօրէնին կը յիշեցնենք թէ անցան այն ժամանակներ յորում Հայ կղերներ նըղովը եւ անէծք կը կարգային ազգային եկեղեցիէն բաժնուող Հայոց, եւ նոցա հրատարակած գրեանքն եւս խարուկի արժանի կը համարէին : Այս, անցաւ այն

տառնէն, մանաւանդ Ռոտտուրայի համար անցաւ, վասն զի Ռոտտուրայի համազգայինք կը յարգեն եւ կը սիրեն զիրար եւ երբեք չեն ուզիր կոյր մտեւանդութեամբ, կրօնական գաղափարաց տարբերութեան պատճառաւ նախատել մի եւ նոյն ազգի սրբիներն :

Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆ
Ռոտտուրայ, դեկ., 1881

ՀԱՆԴԵՍ ԿԻՐԱԿՆՈՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԱՅ Ի ՌՈՏՈՒՐԱՅ

Վեց տարի է որ տեղւոյս Աւետարանական եկեղեցին կիրակնօրեայ դպրոցաց համար յատուկ համազգային դասադրքերը կը գործածէ իւր կիրակնօրեայ դպրոցաց մէջ :

Գաղաքիս երկու թաղերուն մէջ կան երկու կիրակնօրեայ դպրոցներ, մին 8 դասի բաժնուած է եւ ունի ութ դասատու, եւ միւրը չորս դասի բաժնուած է եւ ունի չորս դասատու : Երկու դպրոցներն ալ ունին յատուկ վերատեսուէներ, եւ դասատուք ուսուցչաց ժողով մ'ունին, եւ ամէն կիրակի մէկուեղ դաւով յաջորդ կիրակի օրուան դասին նախապատրաստութիւն կ'ընեն : Դասերը բաժնուած են յարմարութեան եւ օգտակարութեան նայուելով, եւ ամէն մէկ դասի նոյն դասի աշակերտաց յարմար դասատու կարգուած է : Դեկ. 15/25ին կիրակնօրեայ դպրոցաց վերջին եւամսեայ հանդէսը կատարուեցաւ : Հանդէսը սկսաւ երգով, աղօթքով եւ Սուրբ Գիրքէն մաս մը կարդացուելով, եւ յետոյ անցեալ եւամսեայ դասերուն քննութիւնը կատարուեցաւ, եւ մերթ ընդ մերթ երգեր երգուեցան : Յետոյ վերատեսուէներէն մին ներկայացուց իւր տեղեկագիրն որուն բովանդակութիւնն այս է : Որովհետեւ տարւոյն մէջ չորս կիրակի հանդէսներու կը տըրուի, 1880ին մնացած 48 կիրակներուն մէջ երկուրդ ժողովարանի կիրակնօրեայ դպրոցի ներկայ եղած էին 2,591 հոգի, եւ առաջին ժողովարանի կիրակնօրեայ դպրոցին 1,529 հոգի, ընդ ամէն 5,720 հոգի, ըսել է թէ միջին հաշուով իւրաքանչիւր կիրակի 78 հոգի : Իսկ 1881ին 48 կիրակներու մէջ երկուրդ ժողովարանի կիրակնօրեայ դպրոցին 2,528, եւ առաջին ժողովարանի կիրակնօրեայ դպրոցին 1,551 հոգի, ընդ ամէն 4,079 հոգի ներկայ եղան, ըսել է միջին հաշուով իւրաքանչիւր կիրակի 83 անձ :

Դարձեալ, կիրակնօրեայ դպրոցը երկու թաղերու մէջ ալ ունի գանձանակներ ուր իւրաքանչիւր ոք իւր յօժարու համարները կը ձգէ կիրակիէ կիրակի : Տեսնուեցաւ որ 1878ին եկամուտն էր իւր 80 դաճ., 1879ին 114 դաճ., 1880ին 151 5/8 դաճ., իսկ 1881ին 221 դաճ. : Վերայիշեալ եկամուտներէն կիրակնօրեայ դպրոցի աշակերտաց կաղանդի նուէրներ տրուեցան 1880ին եւ 1881ին 19 Աստուածաշունչ, 12 Աւետարան, 40 Աւետարանի մատեր եւ 15 երգեր ու եղանակներ, եւ շատ մը պատկերներ, իսկ աս չարթու տրուեցաւ իւրեւ կաղանդի նուէր 15 Աստուածաշունչ, 8 Աւետարան, 6 երգարան եւ 12 պատկերներ :

Ուրիշ տառն աղայոց պատուիրուած էր որ չորս Աւետարանները քննելով նոյն թէ Բրիտոս քանի առակներ խօսեցաւ եւ ուր յիշուած են այն տառերը : Աղջկներուն ալ առաջարկուեցաւ քննել եւ տեսնել թէ Բրիտոս քանի հրաշք գործեց եւ ուր գրուած են : Այս անգամ հանդիսին ինն տղայք եւ երեք աղջկուք լսելին իրենց ուզուած հարցմանց գրաւոր պատասխանները :

Աշակերտաց անցեալ երեք ամսուան մէջ տոացած պատկերներն նայուեցաւ, եւ երգով եւ Տէրուհական աղօթիւք հանդէսը վերջացաւ :

Ուսուցչաց ժողովը կը ջանայ որ կիրակնօրեայ դպրոցներն օր քան զօր քանան, հաստատուին եւ յառաջդիմեն, եւ այս նպատակաւ մօտեւս նոր եւ յատուկ կարգադրութիւններ ալ ընել սկսաւ :

Այս առթիւ հարկ կը համարվի խնդրել ամէն քաղքի կիրակնօրեայ դպրոցաց տեսուէրներէն, որ բարեհաճին իրենց փորձառութիւններն Աւետարանի միջոցաւ հրապարակ հանել յօգուտ բազմաց :

ՄԻՋԲԱՆ
Ռոտտուրայ, դեկ. 31, 1881

ԻՆՉՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՁԵՆ ՅԱՌԱՋԱՐԻՄԵՐ Ի ՀԱՅՍ

Մեր խորհրդածութիւնք բնականաբար կ'ուզուին այս կարեւոր խնդրոյն վրայ երբ ինքին կ'առնենք մեր ազգին ներկայն, մանաւանդ երբ կը դիտենք այս վերջին մի քանի տարիներուն մէջ տեղի ունեցած դէպքերը : Ազգային օրագիրք երբեմն սիրտ ի խնդ կը ծանուցանէին թէ Հայաստանի ամէն կողմն մի մեծ շարժում կը նշմարուի, ազգասէրներու եւ ճշմարիտ հայրենասէրներու խմբակներ կը տեսնուին աստ անդ, որք մեծ եռանդեամբ կը համախմբուէ յուզելու ազգային կենսական խնդիրներ եւ օգնութեան ձեռն կարկառելու իւրեանց թշուառ հայրենակցաց :

Ազգային մամուլն որ գիտէր այդպիսի ազգասիրաց յարգը ճանչնալ, բերկրութեամբ նուիրեց իւր էջերն այն բազմաթիւ լրաց ու տեղեկագրաց որք Հայուն վիճակը յուսալից կը ցուցանէին ու փառաւոր ապագայ կը խոստանային : Այս միջոցին Հայկական աշխարհին ամէն կողմն, մինչեւ իսկ աւաններու եւ փոքր գիւղերու մէջ, ընկերութիւններ կը կազմուէին պայծառ անուններով, դատարարութիւն ծառայելու, բարեփրական մեծամեծ հաստատութիւններ կառուցանելու ու բարի ձեռնարկներ ընելու վսեմ նպատակներով :

Ուրախով էր տեսնել ու լսել այս ամէնն, զի այն շարժումը կենդանութեան նշանակ էին, եւ ջանքերն ու փոյթներն յառաջդիմութիւն կ'աւետէին : Բայց մինչ մենք անհապաղ կը գիտէինք այդ ուրախարի երեւոյթները, ահա ամէն ինչ կ'անհետանայ, ամէն շարժում կը դադարի, ազգասիրական ցոյցեր դուն ուրեք կ'երեւին, բարենպաստող ընկերութիւնք պահ մը Հայաստանի միջին հորիզոնին վերայ փայլելով գերդ մի աստուծ փութով կ'աներեւութանան, եւ դարձեալ լուսութիւն միայն կը թափաւորէ : Արդ, մինչ բարենպաստող ընկերութիւնք առաջին քայլն կ'առնուին եւ օգտակար գաղափարներ կը յղանային, ինչո՞ւ անգամ կը ցրուին եւ ընկերութիւնք կը կործանին տխուր յիշատակ թողով : Ինչ, միթէ ազգասիրութիւնն է պատճառ : Բայց ընդհանրապէս այդպիսի գաղափար տածողը Հայ երիտասարդութեան փոքր ինչ կըրթեալ եւ ուսեալ մասն են : Անմիաբանութիւնն է պատճառ : Բայց գաղափարաց անհամաձայնութիւնը չլինար ըլլալ պատճառ, զի ամէն ոք դիտէր թէ իւրեանց նպատակ ազգագուտ եւ յառաջդիմութեան վարդապետ նպատակաւ էր, ու իրենց ցրուելէն ետքն ալ միաբանութեամբ նոյնը կը խոստովանին : Թէեւ սովոր ենք միշտ մեր բոլոր ջանքից անյաջողութիւն վերագրել տգիտութեան ու անմիաբանութեան, բայց ինձ թուի թէ կը սխալինք, մանաւանդ այս խնդրոյն մէջ, զի մեր ազգային կեանքն ու փորձառութիւնը պարզապէս կը ցուցնեն թէ մեր յետադիմութեան թշուառութեան պատճառք միայն տգիտութիւնն ու անմիաբանութիւնը չեն, կան ուրիշ հզորագոյն թշնամիներ որք մեզ միշտ անյաջողութեան կը դատապարտեն : Այս,

ընկերութիւնք կը քայքային, զի մենք միայն խօսիլ ու պարծիլ գիտենք, բայց գործել ոչ ամենեւին : Անուրանալի է այս, զի սմա կը վկայեն մեր դպրոցաց ուսուցիչ յայտագրեր, ընկերութեանց բարձր ու իրենց կարողութիւնն վեր նպատակները, Սահմանադրութիւն, բարեկարգութիւն, հայրենիք, Հայ ու Հայաստան հնչող ձայներն եւ կրթութիւն, լուսաւորութիւն գոչող ազգականները : Փայլուն բառեր արտայայտել սովոր ենք յաւէա քան նպատակաց գործադրութեան ուղղել մեր ուշ ու խորհուրդ :

Մի ուրիշ պատճառ ընկերութեանց չյառաջադիմելուն, ինձ թուի թէ յառաջդիմութեան պահանջութիւնն է ի մեզ : Ընկերութիւնք բազմաթիւ կը մոռնան թէ դարձեալ մոռնալով անսխալաբար լինելու է, կը մոռնան թէ մեծ դրամագումար ունենալու եւ մեծ գործեր տեսնելու համար նախ փոքրով բաւականանալու են, եւ կը փափաքին մի քանի ամսն վերանալ յայն բարձունս, ունենալ այն գիրքն ուր լուսաւորեալ աշխարհի մէջ ընկերութիւնք հարկաւորապէս դառն ու քրտնաթոր աշխատութիւնք ենք : Հազիկ կարող եղած են ոտն կոխել, ու երբ կը տեսնեն թէ հոն չեն կրնար հասնիլ, յուսահատաբար կը թողնեն ամէն ինչ ըսելով, « Մէ՛ք, չէ՛ք » :

Պատմութիւնք մեզ կ'ուսուցանէ թէ ասանց յարատեւութեան ոչինչ կարեւոր չենք : Ամենաբարձր իմացականութիւնն եւ ամենամեծ հանձարն անգամ յաջողութեամբ ունենալու է յարատեւութիւն : Ուստի ասանց այսպիսի էական սկզբունք մը հարատեւութիւն մեր ընկերութիւնք չկարեն յառաջադիմել :

Դարձեալ, երբ ի նկատի կ'առնենք ազգաց ու անհատից յառաջանալուն պատճառներն եւ մարդկութեան քաղաքակրթութեան սահմաններն թեւակոխելուն պայմանները, պիտի տեսնենք որ մի սկզբունք ամենակարեւոր կը համարուի ու նորա ճշդէ գործադրութիւնն էական պայման ընկերութեանց վարդապետն, մի նշանաբան որ ամէն ընկերութիւն իւր նպատակին հասնելոյ համար կ'ընտրէ, եւ այս նշանաբանն է « պարտուց եւ իրաւունք » սկզբունքը : Այս, այս սկզբունք պահանջութիւնն էր որ մեր ընկերութիւնները ցրուեց : Պարտուց զանցառութիւնն ու չնչին իրաւունք պահանջումներն էին, որ եկեղեցական ու ազգային շատ մը խաղաղութիւններ յարուցանելէն ետքը եկան մեր հաւաքական գործութիւնները բաժանելու ու մեր բոլոր գործերն աւերելու :

Որչափ ընկերութեանց կործանման պատճառները փնտռենք, պիտի գտնենք որ կամ անձնական մի չնչին վէճ, կամ իրաւունք մի յամառ պահանջում, եւ կամ պարտուց մի ընդհանուր զանցառութիւնն է, զի դեռ չունինք այնչափ անձնաւորացութիւն եւ հայրենասիրութիւն որ մեր բոլոր պարտքերը հաւատարմութեամբ կատարենք, զոհելով մեր բոլոր իրաւունքներն իսկ հայրենեաց ու փառն յառաջադիմութեան ազգին, նման այն մեծահանձար իմաստասիրաց ու բարոյաւորաց ժոյց որք իւրեանց երկրին անիրաւ գաւառակներ իսկ կը հնազանդէին, եւ իրաւունք չէին պահանջեր, որպէս զի հայրենիք պատերազմի ասպարէզ չըլլար :

Արդ, երբ ոտնադիմ կ'ընենք այսպիսի մի վսեմ սկզբունք, տուկալին յուսանք թէ մեր ընկերութիւնք պիտի յառաջադիմեն, յուսանք թէ մեր ազգագուտ ձեռնարկներ պիտի յաջողին :

Չխաբուինք, հայրենակիցք իմ, լսի խօսելն եւ ճառելը չէ կարող մեր ընկերութեանց յառաջդիմութիւն պարգեւել, նաեւ անյարատեւ ընթացք մը չէ կարող ոչ մի ազգագուտ նպատակ, ոչ մի օգտակար ձեռնարկ իրականացնել : Չայս կ'ուսուցանէ մեզ աշխարհի դարաւոր փորձառութիւնն, եւ եթէ մենք եւս կը փափաքենք քաղաքակրթեալ ազգաց վիճակակից լինել, պարտ է մեզ խնամարկութեամբ անսալ ու հպատակիլ անոնց ուսուցած սկզբունքն ու հետեւիլ նոցա քայլից :

Յ. Թ. ՓՈՒՇՄԱՆԵԱՆ

Խարբերք, Արմէնիա գոլէճ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՈՒՐԵՐ

Յունիս, 5 ըստ Յուն. և յունիս, 17 ըստ Լատ. 1882

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՆԻԻԹԱԿԱՆ ԲԱՐԳԱՒԱՃՈՒՄՆ

Թէրճէմանը Հագիգաթ լրագիրը մօ-տերո այս նիւթին վրայ յօդուած մը հը-րատարակելով զխտուածութիւններ կ'ընէ օ-տարականաց արտօնութիւններ տրուե-լուն եւ Թուրքիոյ մէջ հաստատակաց օգ-տակար գործերու համար օտար գրամա-գլուխ գործածուելուն նկատմամբ : Կ'ըսէ թէ Թուրքիա բաղդատմամբ եւրոպայի հզօր տէրութեանց, որոց երկիրներէն պիտի գայ դրամագլուխ, է նման անչա-փահաս տղու մը որ չկրնար պաշտպանել իւր իրաւունքները, ուստի եւ Թուրքիա չկրնար ապահովութեամբ տալ արտօնու-թիւններ օտարականաց մինչեւ որ եւրո-պայի տէրութիւնք չհաւանին ջնջել այն առանձնաշնորհութիւններն որ գարեի ա-ռաջ տրուած են եւրոպացւոց, մինչեւ որ ընկիներու պէս տուրք չտան օտարականք որ առեւտրով եւ ուրիշ գործերով կը զբաղին Թուրքիոյ մէջ, եւ մինչեւ որ տէ-րութիւնք չհաւանին բարձրացնել մաքսե-րու սակագիրն ինչպէս կը փափաքի Թուր-քիա, եւ վերջնել օտար նամակատուները Թուրքիոյ մէջ : Անատեն Թուրքիա կրնայ համարուել ի չտի հասեալ, եւ պիտի ըլ-լայ կարող պաշտպանել ինքզինքն եւ ան-միտա կերպով տալ արտօնութիւններ օ-տարականաց Թուրքիոյ մէջ հանքեր բա-նեցնելու եւ երկաթուղիներ շինելու եւն:

Լեւոնդէ Հերալտ Թէրճէմանը Հագիւ-
գաթի վերոյիշեալ յօդուածին պատաս-
խանելով կ'ըսէ թէ հին դաշնադրութիւն-
ներով օտարականաց տրուած առանձնա-
շնորհութիւնները համարուելու չեն պա-
տեարազմական զէնքեր թուրքիոյ դէմ, այլ
միջոցներ միայն որովք օտարականք կա-
րող կ'ըլլան պաշտպանել զիրենք թուր-
քիոյ վարչական թերութեանց դէմ, եւ
եթէ այն առանձնաշնորհութիւններն այ-
սօր վերցուին, թուրքիա այսօր յաջողու-
թեան եւ բարգաւաճման ճամբուն մէջ
մտած չըլլար ։ Թուրքիա ցուցնելու է թէ
ինք իր մէջ ունի կենսական զօրութիւն
ուղղելու զեղծումները, լաւ կառավարե-
լու երկիրը, արդարութիւն ընելու, եւ
հարկաւոր միջոցներ ձեռք առնուլ ար-
ուեստից եւ վաճառականութեան յառա-
ջադիմութեան համար, եւ անստեն օ-
տարականաց տրուած առանձնաշնորհու-
թիւններուն այլեւս հարկ չմտա, ուստի
եւ անոնք կը վերնան միջոցդէն ։ Անօ-
գոտ է թուրքիոյ կռուիլ օտարականաց
առանձնաշնորհութիւններուն եւ օտար
նամականաց դէմ, ցորչալի ինք բան մը
չընեն իւր ժողովրդեան վիճակը բարեու-
թելու եւ երկրին այլեւայլ կողմերը հա-
ղորդակցութեան միջոցները շտտցնելու,
եւ այսպէս առաջն առնելու սովորու որ
յաճախ կը պատահին այս երկրին մէջ ։
Օտարականք չեն արգելուր թուրքիոյ
բարգաւաճումը, այլ տատրաստ են օգ-
նելու այս մասին, սակայն թուրքիա է
որ պատասխանատու է իւր յետադիմու-
թեան եւ թշուառութեան համար ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դատրի վաշա Ագրիանուպոլսոյ . Դա-
լիս վաշա Թեապոնիկէի , Եւսուֆ վա-
շա Տրապզունի , Խալիլ Ռիֆաթ վաշա
Սեբաստիոյ եւ Սըրրի վաշա Դաադէմու-
նիի Կուսակալ Կարգունդան :

— Ականախուռ Օսմանիյէ պատուանշան չնորհուած է Ահմետ Վէֆիգ փաշային :

— Վեհ. Սուլդանը Պէրլինի Օսմանեան
դեսպան Սասաուլլահ փաշայի առաջին
կարգի Օսմանյեզ պատուանշան, եւ դես-
պանին խորհրդական Օշան էֆէնդիի
երկրորդ կարգի Մէճիտլիզ պատուանշան
եւ ուլայի աստիճան շնորհած է :

— Պատերազմական տուգանաց յանձնաժողովը նիստ ըրաւ քանի մ'որ առաջ, եւ երկուստեք համաձայնութիւն գոյա-

ցաւ տուգանաց Հատուցման Համար տըր-
ուելու երաշխաւորութեան մատին Յանձ-
նաժողովը յառաջիկայ նիստին մէջ պիտի
քննուի թէ տարին որչափ ստանալ պիտի
տրուի Բուխըր , եւ թէ պատեւազաններ
տուգանքի Համար չաճ պիտի տրուի կամ ոչ :

— Բուսիոյ կառավարութիւնն Արեւելեան Բումբէիի կառավարութենէն պահանջած է 4-5 միլիոն բուսիի զոր կը պնդէ թէ ծախքը ըրած է յիշեալ նահանգին մէջ երբ նահանգն էր Բուսոյ ձեռքը : Ասոր վրայ Ալէքսի փաշա Ռ. դրամ դրամած է հարցոյնելու թէ ինչ պատասխան տայ Բուսիոյ :

— Ընկերմեալ Գաղղիական շողենաւուն
ընկերութիւնը Բուսական շողենաւուն
ընկերութենէն երկու ու կէս միլիոն ֆրանք
աուգանք կը պահանջէ : Բուսական ըն-
կերութիւնը կը մերժէ այս պահանջումը
ըսելով թէ Բրովանս շողենաւուն նաւա-
պետը ժամանակ ունիք իւր շողենաւը ցա-
մաք նետելու ընկերակէ առաջ , եւ եթէ
այսպէս ընէր, փաստը չառքիչ պիտի ըլլար :

Որովհետեւ Ռոմանոս չոգնեալ չառ
խոր ընկղմած է, լուղակներու համար
դժուարին է այնչափ խոր ջուրին տակ
աշխատիլ, եւ կը կարծուի թէ հարկ տի-
տի ըլլայ չոգնեալը վառօթով կտոր կտոր
ընելու ուրիշ արկածից աջեւն առնելու
համար :

— Խարբերդէն Լեւանդ Հերալտ լրագրին գրուած նամակ մը կ'ըսէ թէ Տէրսիմի կուտակալ Ֆիքրի վաշա մեծապէս ծաղկեցուցած է Խօզադ գիւղաքաղաքն ուր կը բնակի կուտակալ : Հոն կուտուցած է կուտավարութեան ապարանք մը եւ գեղեցիկ փողք մզկիթ մը , շինել տուած է նոր փողոցներ , եւ համալսած է ժողովուրդը կուտուցանել կրկնայարկ լաւ տուններ եւ ծեփել զանոնք սպիտակ շաղախով Ֆիքրի վաշա սրտի մտօք կ'աշխատի նաւ եւ իւր պաշտօնին պարտքերը կատարելու , բայց կարօտ է ուղիւն եւ կարող օգնականներու : Նոր կուտակալութեան մէջ արդարութեան ատեաններ դեռ հաստատուած չեն : Տէրսիմի լերանց մէջ դռնը ուսած զինուորաց թիւն է իբր 600 : Կուտավարութիւնը կ'ուզէ մանաւանդ համադել ըսն ստիպել Գորդգերն ի հնազանդութիւն :

Յիշեալ նամակագիրը շատ դժուարացաւ իսկ իսկ նաեւ Զմէկածագի դայմագետ Հիւսնի էֆէնտիի վրայ : Հիւսնի էֆէնտի յաջողած է կառուցանել կառավարութեան ապարանք մը, եւ սալայառաւել տակ իրողոյններէն շատերը : Բաժակերած է Թուրքերէն եւ Հայերը լաւ շէնքեր շինեցաւ իրոցայ համար, եւ հիմա կամուրջ մը շինել կուտայ Զմէկածագի գետին վրայ : Հիւսնի էֆէնտի է արժանի ըլլալու կուսակալ կամ կառավարիչ, քանզի սիրով կը ծառայէ կառավարութեան եւ ժողովրդէն : Այսպիսի պաշտօնատարը, եթէ ըստ բաւականին շատ ըլլան, կրնան երկիրը բարեկարգել :

— Կեսադրիայէն Լեւանդ Հերաւտի
գրութեմ նամակ մը կ'ըսէ թէ այն կողմե-
րու բնակիչք դեռ արեւիցէ տեղեկութիւն
չունին Սինապլն մինչեւ Կեսադրա շնորեւե-
լու ձամբուն զրայ, զոր, ըստ Վազըթի լրա-
գրին, կ'առաւարտութիւնն արշաւմէ չի-
նէր: Սակայն այսպիսի ձամբայ մը շատ
օգտակար պիտի ըլլայ դաւաճաց ժողո-
ւրդեան, մահաւանդ այսպիսի ժամանակ-
ներու մէջ յորս մեծ նեղութիւն եւ ար-
մատեաց նուազութիւն կայ: Գիւղերէն
ունանք բնակիչք բաւական արմատք չունին
ուտելու, եւ տեղ տեղ բնաւ սերմ չունին
սերմանելու: Սեւառափոյ նահանգին մէջ
գիւղ մը յիշուած է որ 120 ընտանիքի
միայն 40 ընտանիք բաւական հաց ունին
Մեծապէս կը յուսացուի թէ տասանոր-
դաց արդիւնքը պիտի բաշխուին գիւ-
ղացւոյ: Եթէ տասանորդք իսկ արտին
դարձեալ օգնութեան մեծ կարօտութիւն
ունին խեղճ գիւղացիք:

U. S. L. E. T. U. S. L. E.

Իսթանուսի սովետաց համար ընդունեցանք Քիր. Թուլմա Սերաֆինի 32 ½ դաշեկան : — Ամեն. Սրբազան Պատրիարքին հրաժարականի խնդիրը կը մնայ այնպէս լինչպէս էր առաջ : Գաւառներէն հեռացրեր կը վարնուին Սրբազան Պատրիարքին հրաժարականին վրայ ցաւ յայտնեւոյ համար : Սպեդային վարչութիւնն առանց զգլխոյ տարածում վիճակի մէջ է, եւ պատրիարքական փոխանորդ Հայրը հրաժար-

րախանը զրկած է Սրբազան Պատրիարքին : — Զրոյց կայ թէ Վեդդէնտորֆ պէյի նախագահութեան ներքեւ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուած է միջոցներ խորհիլ մանր գրամի անկողն լեցնելու համար : — Եւրոպայէն երկու շոգեշարժ մեքենայ տալարուած է Բեռլինէն Պառլամենտին ջեռին ջուրը վեր հանելու համար : Այն գետին ջուրը վեր հանուելէ ետքն երկաթեայ խողովակներով Բեռա պիտի տարուի : — Կ. պոլսոյ հարուստ եւ բարեմէր Յոյն սեղանաւորը Մ. Զարիֆի բաւական ազէկցած է , եւ կարող եղած է Բարիքէն Գաղիոյ հարուային կալմը Նիս, երթալու , ուր պիտի անցունէ ձմեռը : — Պրուսայի պաշտօնական լրագիրը կըսէ թէ Ա.Ֆրանս Գրաքնիտարի մէջ գարծ չկայ , եւ ժողովուրդը մեծ նեղութիւն կը կրէ : — Արեւելեան Բուռնէիի կողմովարուծիւնն յիշեալ դաւառին պաշտպան զօրաց հրամանատար Բուս պաշտօնակալաց հետ երեք տարուայ համար պայմանագրութիւն կնքած է : Տեղացի պաշտօնակալը գանգատը բրած են տար դէմ , եւ կը պահանջեն որ գէթ հարկեր տալեաք տեղացիներէ ըլլան : — Սոֆիայէն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սոֆիայի մէջ մեծ հրդեհ եղած չէ , այլ զեհի ՅԱ ին տուն մը միայն այրած է , եւ այս գէպքն օրելոցէ կարեւորութիւն չունի : — Սերուիոյ անկախ հրատարակուելէն ի վեր յիշեալ երկրին արտաքին վաճառականութիւնը կրկնապատկուած է : — Շէյխ Մուհամմէտ էջրաֆ , որ քանի մ'ամիս առաջ պաշտպանեց Սֆաքս քաղաքը Գաղիացուց դէմ , անցեալ շաբաթ Տրիպոլէն Կ. պոլիս եկաւ : — Գաղիացիք կը խորհին միշտ պաշտպան զօրք պահել Գունուար քաղաքներէն տանց մէջ : Սուտայի միջնաբերդը նորոգած են , եւ կը խորհին դարձեալ Գաղիական զօրք զրկել ի Սոյարուան : — Յունական թերթերը կը ծանուցանեն թէ յունվ. 1/13էն ետքը թուրքիոյ եւ Յունաստանի մէջտեղ նամակներ պիտի բերուին եւ տարուին Գերմանական նամակներու միջոցաւ : — Գաղական կառավարութիւնը հաւանած է որքահանայք եւ դպրոցաց ուսուցիչք ազատ ըլլան զինուորական ծառայութենէ : — Դաղմատիոյ մէջ ծագած չլիթութեանց պատճառաւ Աւստրիոյ կառավարութիւնն որոշած է 7,000 զօրք եւս զրկել յիշեալ գաւառը : — Օտեմայէն Լիվրբուլ տանելու համար ցորեն բարձած երկու մեքենական մեծ շոգենաւեր կորսուած են , եւ կ'ըսուի թէ իւրաքանչիւր շոգենաւում մէջ կային իբր 40 հոգի : — Անցեալ քանի մ'ամսոյ մէջ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջտեղ քանի մը մեծ շոգենաւեր ընկղմեցան , եւ շոգենաւաց մէջ դառնուող բոլոր մարդիկ կորսուեցան : — Մեզու Հայաստանի լրագիրն խմբագիրը կ'ըսէ թէ անցեալ տարի իւր եկամուտը ծախքէն 7,000 ռուպլի նուազ եղած է , եւ եթէ բաժանորդաց թիւը չաւելնայ , պիտի ստիպուի դադրեցունել լրագիրը : — Տիկին Լազարեան որ մօտերս մեռաւ Մոսկուայի մէջ , յիշեալ քաղաքին եկեղեցւոյն եւ Լազարեան ձեռնարանին համար մեծագումար ստակ կտակած է : — Երուսաղեմայ միաբաններէն Մամբրէկ վարդապետ Բուսիս գացած է այն տեղի Հայերէն դրամ հաւաքել Երուսաղեմայ սփարոնց Հատուցման համար , կ'ըսուի թէ յիշեալ վարդապետը Բագուել մէջ 1,000 ռուպլի հաւաքած է :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յունաստանի աղքատյին նոր ժողովը կը բաղկանայ 248 երեսփոխանէ։ Երկու հակառակ կուսակցութիւնք եւս կը մղեցն ինչ երեսփոխանաց մեծագոյն մասն իրենց կուսակից են ։ Յունաստանի նոր ստացած տեղերուն երեսփոխանաց ինն է 55 երկու Թուրք պէշեյր Լարիսայի երեսփոխան ընտրուած են , եւ անոնց ընտրութիւնն ընդհանուր գոհունակութիւն կը պատճառէ ։ Նոր ընտրութեանց ատեն ելեւմտից եւ ծովային գործոց պաշտօնեայք վերստին չընտրուեցան , ուստի եւ իրենց հրաժարական մատուցած են թագաւորին , սակայն թաղուորը ընդունած չէ անոնց հրաժարականը ։

— Գաղիոյ կառավարութիւնը Համոնձոյնութեան եկած է Անգղիոյ հետ սոսկի տին վրայ որ, եթէ Եգիպտոսի անգորութիւնը վրդովուի, կամ լստի իշխանութիւնը չյարգուի, Գաղիոս եւ Անգղիան իրարմալէս պիտի օգնեն իտալին անգոր-

բութիւն հաստատուելու եւ պաշտպանելու
անոր իշխանութիւնը:

— Անցեալ շաբաթ ծանուցնէ թէ Գերմանիոյ կայսրն գրաւոր յայտարարութիւն մը զրկած էր առ Պերզմարք իշխանն ըսելով թէ ինք իբրեւ թագաւոր Բրուսիոյ իրաւունք ունէր ըստ Հաճոյս իւր սրոյն տէն երկրին արտաքին աշխարհավարութիւնն առանց միջամտութեան սպգային ժողովոյ : Պերզմին ապառիկան թերթերը ցաւ կը յայտնեն որ կայսրն այսպիսի յայտարարութիւն մը կ'ընէ երկար եւ վառաւոր թագաւորութենէ մ'ետքը , եւ յոյս կը ցուցնեն թէ ժողովուրդը պիտոյ գիտնայ ինչպէս աշակեցիլ իւր երեսփոխանաց եւ ապաւորներէ ազգին իրաւունքն ըստ սահմանադրութեան : Անգղիական թերթերը ծանրաբեռն կը համարին կայսրն յայտարարութիւնը , եւ կը վախնան թէ այս պատճառաւ ծանր վեճ ծագի թագաւորին եւ Բրուսիոյ ազգային ժողովոյ միջեւ :

— Բուսիոյ կայսրն Ալեքսանդր Գ. կա-
ռավարութեան ծախքը քիչցնելու համար
հրաման ւրած է որ Բուսիոյ քաղաքային
պաշտօնատարաց թիւը մեծապէս պակսե-
ցուի, զօրաքանակաց թիւը չորսի իջեցու-
կան հասցնելու եւ այլևս գտնուած Բուսու-
կան վտըր դէսպանտութիւնք վերցուին
եւ ուրիշ այլեւայլ բարեկարգութիւններ
կատարուին : Հասարակաց կրթութեան
համար յատկացուած դրամաց գումարն
պիտի աւելնայ , եւ խնամ պիտի տարու-
ի զպրօցաց յարմար վարժապետներ ընտրե-
լու : Նոյն ջրհանկիցաց մէկ մէկ նոր վաշտ
պիտի կազմուի իւրաքանչիւր գաւառի մէջ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնէից ժողովն անցեալ կիրակի օր
ուշադրութեան առաւ Փաքուն Աօրից բա-
րեկարգութեանց խնդիրը , եւ մինչեւ ու-
ստեն զբաղեցաւ այս նիւթով :

—Կ'ըսուի թէ՛ Ռ. դուռը կը խորհի առաջարկել Յունաստանի երեք ամուսան համար թղթատարական կարգադրութիւն մընէ՛լ միջադպեան թղթատարութեան հիմունք մըա : Բ. դուռը կը խորհի միանգամայն ծանուցագիր մը զրկել օտար տիրութեանց քով գանաւած Օսմանեան ղեկավարաց՝ համոզելու տէրութիւններէրէնց նախնականաց միջոցաւ չբիւրացնել Յունաստանի եւ Թուրքիայ միջանդ թղթատարական հաղորդակցութիւնը :

— Բ. Դուռը չըջաբերական թուղթ մի
զրկելով Օսմանեան դեսպանաց կը ցուցնէ
Սուլթանին վեհապետական իրաւունք
եզրկատարի վրայ, եւ կը յայտնէ թէ Բ.
Դուռը Հաստատաւէն որոշած է պաշտ-
տաներու այն իրաւունքն որեւիցէ ընթաց-
քի գէւի որ կը դպչի այն իրաւանց :

— Վարդիմ լրագրիւր կ'ըսէ թէ ոստիկանութեան վերակազմելու թեան դործը յանձնուած է Վէդդէնտորֆի պէյէ եւ կէօշէր եւ Պէրրուալ կ'իշխաններէ բազկայեալ յանձնաժողովոյ մը, եւ թէ Անգլիացի պաշտօնակալաց հետ կ'ընեաւ պայմանագրութիւնք պիտի չնորոգուին

— Գաղիոյ կառավարութիւնն երկու թուղեաց ընկերութիւններուն առջարկած է ճամբարդաց համար 50 առ 100 եւ վաճառաց փոխադրութեան համար 20 առ 100 պեղջ ընել :

— Մ. Կոմիտասը Գաղիայ սահմանադրութեան մէջ այլեւայլ փոփոխութիւններ առաջարկած է ։ Այս փոփոխութիւններէն մին է վերցնել աղօթք ընելու սովորութիւնն ազգային ժողովոյ բացման առանձն Բարեբախտաբար Գաղիա չկրնալ գլխաւորաբար վերցնել ի միջոյն ։

— Բուսից կայսրը նամակ մը ղրկելաւ
Իկնաթիլի՛Ք զօրապետին յայտնած է թի-
վերը կատարեալ վստահութիւն ունի ա-
նոր վրայ :

ՄՏԱԿԻ ԳԻՆԵՐԸ

Յուլի. 4/16, 1882

Գոնալյխուէ	14.28	Բուժ. երկ. բաժինը	57
Գ.ՐԱՍ.Ի. Օւմս.	140.39	Լիբան 400էն	
Մէծիսոյիէ		Բուռնոր բոլ	90.
Թղմաղարամ	930	Նարդրէն	87.
Մէշալիք	203	Գրիմիք	51.2
Պէշիլիք	208	Անգլ. Լիբան	110.2
Ալիթրբգ	426	Անգլ. թղմաղարամ	8.6

Ամերիկայի միտինոնարաց ընկերության կողմէն
Խմբագիրը Ճ. Ք. Կրիշն

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Զագմագճըլար, Յակոբեան իսան, Թիւ 13.